

Wie is er bang voor eigen Venijn?

Door
Emma J.J. Voerman

Een toneelstuk in 9 aktes

Schrijfbegeleiding: Karin Helmers-Koetsveld

© 2024 - E.J.J. Voerman

PERSONAGES

Genderdysforie (vrouw) - *Genderdysforie is de stem die wil dat Emma helemaal zichzelf is*

Interne Criticus (man) - *Interne Criticus is de stem die wil dat Emma zich aanpast*

Emma (vrouw) - *trans vrouw, in transitie*

Innerlijke Fan (vrouw) - *Innerlijke Fan is een stem die wil dat Emma van zichzelf houdt*

Stemmen 1 t/m 6 (6 trans vrouwen) - *stemmen van transvrouwen (alleen audio)*

NOOT VAN DE SCHRIJFSTER:

Dit stuk gaat niet alleen over trans zijn. De transitie die centraal staat, kan gezien worden als elk proces van loskomen van te aangepast naar jezelf zijn.

Het ligt voor de hand om de rol van Emma door een trans vrouw te laten spelen, maar ik denk dat dat juist NIET moet. Het stuk komt veel meer binnen als Emma gespeeld wordt door een cis vrouw. Ze spreekt op een gegeven moment over haar penis. De vervreemding die ontstaat als een cis vrouw het over haar penis heeft, echoot heel goed de vervreemding die een trans vrouw voelt. Zo denk ik ook dat de vrouw die Emma speelt niet tijdens het stuk van uiterlijk hoeft te veranderen. Ze kan er het hele stuk als een cis vrouw uitzien. Wat nog eens benadrukt dat dit stuk niet alleen over trans zijn gaat, maar over het interne proces van je losmaken van de opgelegde aanpassing.

Akte 1 - De Body

(Het begint met stil spel: Emma zit achter een laptop en is verschillende websites aan het bezoeken, aangemoedigd door Genderdysforie. Ze wijzen elkaar dingen aan Genderdysforie fluistert soms wat in Emma's oor en dan tikt ze een nieuw zoekwoord in, en dan begint het kijken, scrollen en elkaar op dingen wijzen opnieuw.

Interne Criticus is mee aan het kijken, en is zichtbaar geschokt door wat hij ziet. Op een gegeven moment grijpt hij in door de laptop dicht te duwen. Emma kijkt naar hem, en achter Emma doet Genderdysforie de laptop weer open. Genderdysforie tikt Emma aan en het kijken naar websites begin opnieuw.

Innerlijke Criticus spreekt Emma aan)

Interne Criticus

Besef je wat je aan het doen bent? Je bent nu al bijna een uur aan het kijken naar damescorsetten. Damesondergoed! Een oude man van 55 jaar die naar damesondergoed zit te gluren!

Dit is pure pornografie! Het is ranzig!

Emma

Wat is er ranzig aan pornografie?

Interne Criticus

Pornografie maakt van vrouwen seksobjecten. Het is vernederend. Daar doen wij als man niet aan mee. Wij vinden porno niet oké.

Emma

Wij?

Interne Criticus

Ja, wij! Ik ben het deel van jou dat jou nog een beetje in bedwang houdt. Ik ben het stuk van jou dat wél snapt hoe de wereld in elkaar zit. Ik ben daarin de autoriteit. Dus als ik iets te melden heb luister je naar mij. Ik praat voor ons allebei. Sinds jouw eindeloze reeks sociale blunders sta je onder curatele. Ik heb je de laatste jaren wat meer ruimte gegeven, maar het is duidelijk tijd om de teugels weer strakker aan te trekken.

En WIJ vinden pornografie NIET oke!

Emma

Maar dit is helemaal geen pornografie!

Interne Criticus

Ha! Ik zie wel hoe verlekkerd je er naar kijkt!

Genderdysforie + Emma

(spreken exact tegelijkertijd)

Het is damesondergoed. Het zijn Body's. Shapewear. Het is strak.

Ik wil weten hoe het voelt. Ik wil het dragen.

(Emma slaat haar hand op haar mond. Ze kijkt verschrikt naar Genderdysforie)

Innerlijke Criticus

(tegen Emma)

Ja! Maak het nóg ranziger!

(tegen Genderdysforie)

Wat voor rare fetish ben jij nou weer?

Genderdysforie

(heeft intussen de laptop overgenomen en typt wat in)

Ik heb het besteld.

Interne Criticus

Waaat!!!

(Emma kijkt een beetje verschrikt heen en weer tussen Interne Criticus en Genderdysforie)

Genderdysforie

(tegen Innerlijke Criticus)

Toen je even niet keek. En ik weet dat je Emma zichzelf laat haten hiervoor, maar dat doe je toch al. Ze gaat het aantrekken en ze gaat het dragen. Ze gaat zichzelf geweldig voelen en afschuwelijk tegelijkertijd.

(tegen Emma)

Ik ben géén fetish! Je mag naar me luisteren.

Innerlijke Criticus

(terwijl hij probeert Genderdysforie weg te duwen van Emma, tegen Emma)

Ik wil niet dat je hier naar luistert.

(tegen Genderdysforie)

En hou op met dat idiote zij en haar!

Genderdysforie

(laat zich niet wegduwen, tegen Innerlijke Criticus)

En ik vind dat het tijd wordt dat ze wat minder naar jou luistert.

(tegen Emma)

Kom op! Lets have some fun!

(fluistert)

En we gaan hem nog even niet vertellen dat het niet alleen een fijn strak gevoel voor je bovenlijf is. Je zult voelen hoe heerlijk een tuck is.

(ziet dat Emma niet weet wat een tuck is)

Ho, shit! Dat heb je dus ook weggedrukt. Geeft niet. Komt wel weer terug.

Emma

(naar publiek)

Ik heb het gedragen, die body. Zelfs naar mijn werk.

O wow.

O heel erg veel wow.

Het voelde inderdaad geweldig.

En inderdaad op een plek waar ik het niet had verwacht.

Ik herinnerde me ook wat een tuck was.

Jaren geleden las ik een boek waarin een trans vrouw expliciet verteld hoe ze haar penis weg stopte. Een tuck heet dat.

Ik weet nu weer hoe dat voelde, om dat te lezen. Het brandde binnenin. Van verlangen en van schaamte tegelijk.

De schaamte won.

Ik was het boek vergeten.

(kijkt beschuldigend naar Innerlijke Criticus)

Jij liet me het vergeten!

(naar publiek)

En nu had ik zelf een tuck.

Het voelde geweldig. Het voelde zoals het hoort.

Mijn lichaam vertelde me dat het zo hoorde.

(tegen Genderdysforie)

Je had gelijk.

(naar publiek)

De aanleiding dat ik naar die body's was gaan zoeken was dat ik afgevallen was. Voor het eerst in mijn leven was ik trots op een slank lijf. Ik wilde dat lijf niet alleen zien maar ook voelen.

Maar door dat afvallen zag ik ook dat ik manboobs had.

Iets in me vond dat die weg moesten.

(Interne Criticus gebaart heel duidelijk 'Ja! Duh!')

Maar iets in me vond ze leuk.

(Genderdysforie gebaart 'Tuurlijk!')

Ik vond het zelfs een beetje jammer dat die manboobs de cups van de body niet vulden. Het voordeel was natuurlijk dat het niet opviel. Niemand kon zien dat ik een body droeg.

Maar een collega, die me een schouderklopje gaf, voelde het bandje zitten. En toen voelde ik me akelig van schaamte. Ik kon wel door de grond zakken.

Interne Criticus

Dit is precies wat ik bedoel! Zie je nou wat er gebeurt? Je moet je rare neigingen beter in bedwang houden!

Genderdysforie

JIJ liet haar door de grond zakken! Maar Emma voelde zich geweldig!

Interne Criticus

En vreselijk, dat zei je toch? Hij voelt zich ook vreselijk! En hoe kom je nou weer bij Emma? Hij heet Jacob Jan!

Genderdysforie

Ze heet Emma. Die naam heeft ze al. Ze weet alleen nog niet dat ze het zelf is. En wat dat vreselijk voelen betreft, dat komt alleen maar door jou. Waarom gun je haar dit niet?

Interne Criticus

Omdat "Emma" zoals jij hem noemt, niet te vertrouwen is met zich goed voelen. Hij laat al zijn verantwoordelijkheid los. Dus we gaan hem niks vertellen over vrouw zijn of Emma heten. Als die duivel eenmaal uit het doosje is, krijgen we een egotrip waarin hij zich niets meer van me aantrekt. Hij gaat zich volslagen belachelijk maken, en raakt alle steun van zijn omgeving kwijt. Dus jij houdt je koest, want als het mis gaat kan ik het weer oplossen.

(tegen Emma)

Ik ben trots op je! Dat je afgevallen bent. Je hebt een mooi lijf. Nog wat spieren erbij en je bent een echt mooie man. Die manboobs moeten natuurlijk wel weg.

Genderdysforie

Ik wil er niet vanaf. Ik vind ze leuk. Het zijn geen manboobs, het zijn borsten. Ik houd van ze. Ze moeten blijven. Ze mogen zelfs wel groter.

Interne Criticus

En jij houdt je mond!

Akte 2: de Pil en Trans zijn

Genderdysforie

Ik heb de pil besteld.

Interne Criticus

Je hebt wat?

Genderdysforie

De pil! Anticonceptie. Die pil. Dan gaan die borsten groeien.

Interne Criticus

Dat kan helemaal niet! Daar heb je een recept voor nodig.

Genderdysforie

Nee hoor. Als je goed zoekt kun je op internet zonder recept de pil bestellen. Volgende week komen ze binnen. Die borsten moeten groter.

Interne Criticus

Zie je nou?! Jij zorgt ervoor dat hij zich compleet onverantwoordelijk gedraagt. Je brengt hem in gevaar! Ik moet hem tot rede brengen.

Genderdysforie

(houdt Interne Criticus fysiek tegen)

De rollen zijn even omgedraaid lieverd. Het is tijd dat ze naar mij luistert, dus ik heb jou nu even geblokkeerd. Maar ik ben milder dan jij. Je hoeft niet weg. Je moet me alleen serieus nemen. Je mag haar vertellen dat die pil niet de manier is, maar ik heb wel een voorwaarde. Ik wil dat je me serieus neemt. Vanaf nu ben ik onderdeel van het gesprek. Ik wil me voorstellen. Ik wil dat ze weet wie ik ben.

Jij hebt me haar hele leven gediskwalificeerd, door me in een slecht daglicht te zetten, door me andere namen te geven, door me in de taboesfeer te houden, door haar schuldig te laten voelen als ze naar me luisterde.

Dat stopt!

Zo nee. Dan nemen we afscheid van jou en gaan we door met de pil.

Misschien gaan we kapot, maar Emma gaat met jou ook kapot. Ze kwijnt weg, en dat laat ik niet langer gebeuren. "It's better to burn out than to fade away."

Of om een van haar dichters aan te halen: "We will go out with a bang, not with a whimper."

Emma

(naar publiek)

Die ken ik!

Dat is, dat is ...

Dat is TS Eliot!

The Hollow Man!

Er was een stuk van dat gedicht dat me trof. Dat me bij bleef. Hoe ging dat ook weer?

“Shape without form, shade without colour,
paralysed force, gesture without motion;”

Dat was hoe ik me voelde!

Dat was hoe ik me voelde als ik naar mijn eigen venijn luisterde.

(kijkt naar Interne Criticus. Wijst daarna naar Genderdysforie)

Zij had gelijk. Ik moet me minder op mijn kop laten zitten door, door... mijn innerlijke criticus.

Ja, ze heeft echt gelijk. Maar wie is ze?

Ze is niet mijn innerlijke fan.

Ik weet al een tijdje dat hij er is

(wijst naar Interne Criticus)

En als tegenwicht had ik ooit een andere stem gevonden die ik mijn Innerlijke Fan noemde.

Maar die heb ik al een tijd niet meer gehoord? Zou die weg zijn?

(kijkt naar Genderdysforie)

Zij is het niet. Zij is echt een andere stem. Een nieuwe stem.

(pauzeert)

De pillen kwamen. Ik slikte er één. “Gewoon volhouden”, dacht ik. Maar het voelde niet goed. De tweede dag slikte ik de pil niet. Ik lag die nacht wakker.

Interne Criticus

Hoi, wat ben ik blij dat je die pil niet slikt. Ik ben soms te streng, maar dit was echt niet oké.

Wat fijn dat je naar me luistert. Ik zal je serieuzer nemen.

Ik zal je andere stem serieus nemen.

Het was niet goed van me om haar zo lang weg te duwen. Ik wil het goed maken. Ik laat jullie twee even alleen.

Maar ik ga niet weg. Ik wil je blijven beschermen. Je hebt me nodig. Ik kom weer terug, maar voor nu: dit is Genderdysforie.

Genderdysforie

Hallo.

Emma

Wie ben jij?

Genderdysforie

Je mag me Genderdysforie noemen. Dat is handig, want het is een naam waarmee je serieus genomen wordt door instanties, en in de medische wereld. Die heb je nodig, die medische wereld.

Ik ben de stem die al je hele leven lang probeert te vertellen dat je een vrouw bent. Weet je nog? Dat boek over de Drag Queen? Daar brak ik bijna door. Maar je interne criticus sloeg hard terug. Zoals hij dat met die body ook weer probeerde. Hij heeft dat al heel vaak heel succesvol gedaan. Maar dat is nu afgelopen. Je bent er nu aan toe om het te beseffen. Je bent transgender.

Emma

Maar dat kán niet. Ik ben 55! Het bestaat niet dat je op die leeftijd pas ontdekt dat je trans bent. Trans vrouwen weten op hun derde al dat ze een meisje zijn!

Genderdysforie

Mag ik je meenemen naar een online forum? Kijk maar eens met me mee. Kijk. Hier bijvoorbeeld iemand die vertelt dat ze onzeker is. Zie je de reacties? Allemaal trans vrouwen die zeggen dat ze dat ook waren. En hier. Meer vrouwen die op latere leeftijd pas ontdekken dat ze trans zijn. En lees deze ervaringen eens. Komen ze je niet bekend voor?

(er klinken stemmen)

Stem 1

Ben ik wel trans genoeg? Ik kom er best laat achter dat ik trans ben. Ik heb vroeger ook nooit gedacht dat ik een meisje was. Dat is wel wat ik overal lees. Ben ik eigenlijk wel trans?

Stem 2

Zó herkenbaar, ik heb dat ook. Ik lees even mee.

Stem 3

Ik had dat ook. Ik heb inmiddels de transitie achter de rug. Nooit een moment spijt gehad. Het is prima om vragen te hebben, maar laat je niet onzeker maken door wat anderen vinden. Iedereen ontdekt het op haar eigen tijd en manier.

Stem 4

Eens met vorige reactie. Hier ook een heel blije trans vrouw die heel onzeker begon.

Stem 5

Veel van ons hebben het vroeger verstoppt. We pasten ons aan. We tikten net genoeg vinkjes aan om onder de radar te blijven. Dat je het nu pas door hebt, wil niet zeggen dat je het niet al die tijd al was.

Stem 6

Misschien beslis je om niet in transitie te gaan, of om maar een paar dingen te veranderen. Maar het feit dat je deze vragen hebt maakt je een van ons, welke stappen je ook gaat zetten. Er is geen één juiste manier van trans zijn. Welkom hier.

(Emma leest, en huilt.

Dit stille spel mag ruimte krijgen. Het is een groots moment. Het langzame besef, al lezend op het forum. En de echo daarvan in de stilte daarna.

***Innerlijke Fan** komt op. Ze gaat achter Emma staan en slaat haar armen om haar heen)*

Emma

(draait zich om en omhelst Innerlijke Fan)

Ben jij het? Waar was je al die tijd? Ik voelde me zo lang zo verloren! Ik heb je zo gemist! Waar was je?

Innerlijke Fan

Lieverd, ik was er al die tijd. Maar ik kan je niet dwingen dat je me hoort. Dat is een macht die je Interne Criticus wel heeft. Ik ben er gewoon, en ik kan alleen maar wachten tot je naar me toe komt. En uiteindelijk kom je altijd.

Emma

Is het waar?

Innerlijke Fan

Dat je trans bent? Ja, dat is waar.

Emma

Waarom heb je dat nooit tegen me gezegd? Die eerste keer dat ik je zag, toen ik op een man viel en dacht dat ik gay was, was een mooi moment geweest. Ik stortte in, verloor mijn baan. Alles lag al overhoop. Trans zijn had daar ook nog wel bij gekund.

Innerlijke Fan

Lieverd, je wilde het niet weten. Weet je nog dat iemand tegen je zei "Welja, Je bent Gay. Jij verzint steeds iets nieuws. Straks kom je er ook nog mee dat je trans bent!" Weet je nog hoe hard jij dat ontkende. Gay zijn kon je aan. Biseksueel zijn kon je aan. Trans zijn kennelijk nog niet.

En het was aan jou zelf om het te ontdekken, als je er klaar voor was. Dat ben je nu. Je mag je Genderdysforie serieus nemen. Het is geen perverse stem, zoals je criticus je heeft laten geloven.

(kijk afkeurend naar Innerlijke Criticus)

Het kadootje is voor jou. Je mag het uit gaan pakken.

(Emma, Innerlijke Fan en Genderdysforie doen een groepshug. Interne Criticus staat er wat verloren bij)

Akte 3: de Jurk

(Interne Criticus herpakt zichzelf)

Interne Criticus

Mag ik de Kumbaya even onderbreken? Het is allemaal heel lief en hartverwarmend hoor, maar er is ook nog een echte wereld om in te leven. En om daar mee te dealen hebben jullie mij nodig. Ik ken het klappen van de zweep daar.

Het is allemaal heel leuk en aardig dat je denkt dat je trans bent. En ik kan dat ook best accepteren. Maar ik wil wel eerst zeker weten of dit geen vlucht-dingetje van je is. Je gaat dat dus maar mooi uitzoeken bij een psycholoog die daarvoor opgeleid is. In Amsterdam. Ga morgen meteen maar naar je huisarts. En neem die pil mee. Die kunnen ze daar veilig weggooien.

(pauzeert)

Oh, en als je trans bent. Dan is het toch alsjeblieft gewoon genoeg om dat te weten. Je mag het van me ook met iedereen delen. Maar we gaan alsjeblieft geen jurken dragen toch? Je ziet er dan uit als een oude man in een jurk. Dat is echt geen gezicht.

Genderdysforie

Geen jurken. Maar natuurlijk was ik nieuwsgierig hoe ik er uit zou zien in een jurk. Zelfs ik verwachtte er niet veel van. Maar ik bestelde een jurk voor Emma.

Emma

(naar publiek)

Ik had het tegen mijn vrouw gezegd. Ze vond het niet leuk, maar snapte dat ik iets uit te zoeken had. Ze vroeg of ik het niet te veel in haar gezicht wilde doen. Dat snapte ik. En ik wilde dat zelf ook zo. Dit was even voor mij alleen. Ik bestelde toch online een jurk, liet hem bij een afhaalpunt bezorgen. Midden in de nacht trok ik mijn jurk aan en liep naar de plek waar onze grote spiegel hing, niet in de slaapkamer gelukkig. Ik was zo bang. Niet dat mijn vrouw wakker zou worden en me zou zien. Ik was bang om mezelf te zien.

Interne Criticus

En terecht. Het was geen gezicht dat moet je toegeven.

Emma

Ja, dat geef ik toe. Ik vond het ook geen gezicht.

Interne Criticus

(tegen Genderdysforie)

En jij ook. Zelfs jij vond het niks.

Genderdysforie

Dat is waar. Maar het was de verkeerde jurk!

Emma

(naar publiek)

En even dacht ik. Dit is waar het eindigt. Ik had nog wel het lef om een foto te nemen en naar een vriendin te sturen. Ik had een slechte nacht.

De volgende dag schreef mijn vriendin.

“Ik zie wel een vrouw. Maar het is de verkeerde jurk. Wij moeten samen shoppen.”

Dat deden we. Mijn vriendin duwde me een paskamer in en kwam aanzetten met jurken die ik moest passen. Ik weet de eerste jurk die ik aantrok nog. Een lange blauwe.

Genderdysforie

Ik zei het toch?

Kijk nou! Hij is elegant! Ik ben elegant. Moet je nou zien. Dit is geweldig. Ik ben mooi! Jij bent mooi. Wij zijn mooi! Op een afstand, dat wel. Je moet niet te dicht bij mijn gezicht komen.

Maar toch! Ik ben mooi!

Emma

(tegen Innerlijke Criticus)

Ik ga jurken dragen. Ik maak een deal met je. Laat al die andere dingen maar zitten maar ik ga jurken dragen. Zelfs als mensen een man in een jurk zien ga ik jurken dragen. Begrijp je dat? Ik vind mezelf mooi. Je hoeft me niet te wijzen op wat anderen ervan vinden. Dat kan me geen pest schelen. Deal?

Interne Criticus

Ik had liever dat je wachtte op je diagnose.

Genderdysforie

Dat duurt te lang. De wachttijden zijn eindeloos. Ik heb inmiddels door dat je als trans persoon door allemaal hoepels moet springen. Die wachtlijst is misschien nog wel de meest effectieve drempel van allemaal.

Interne Criticus

(wil iets zeggen)

Genderdysforie

Nee, laat me uitpraten. Ik weet al wat je gaat zeggen. Dat ik overhaast ben. Je gaat mee in het koor van al die mensen die zo nodig even moeten laten weten dat ze zich zorgen maken dat iedereen zomaar opeens maar trans lijkt te zijn. Dat het een soort mode is. Alsof je zomaar van de een op de andere dag besluit trans te worden.

Já het lijkt snel. Nog geen maand na haar ontdekking trans te zijn, moet ze ineens jurken dragen.

Maar ik, haar Genderdysforie, ik ben er al haar hele leven. Dat weet jij donders goed! En dat Emma me nu pas herkent is omdat JIJ mij steeds de kop indrukte als Emma me aandacht gaf. Al die schreeuwers die zeggen dat het zo gehaast gaat hebben geen idee welk proces er al heeft gespeeld voordat een trans persoon het woord trans hardop durft uit te spreken. Maar JIJ wel!!! Jij hebt wél een idee. Je weet het zelfs duivels goed! En juist omdat je het zo goed weet, hou je ons tegen.

Interne Criticus

(uit het veld geslagen)

Oké.

(resoluut)

Maar alleen jurken, zei je. Geen flauwekul met make-up en nagels en zo. Daar is het te laat voor. Jij hebt het ook gezien. Je zei het zelf "Alleen op afstand!" Dat gezicht is te mannelijk. Hoe harder je probeert om daar iets vrouwelijks van te maken met allerlei verf, hoe pathetischer het eruit ziet.

Genderdysforie

(is duidelijk aangeslagen door deze woorden, maar herstelt zich)

Jurken. En rokken. En alle andere kleding die ik aan wil trekken.

Interne Criticus

Ok. En we doen het alleen waar het kan. Niet thuis en niet op het werk.

Emma

Tenzij ik op het werk regel dat het mag.

Interne Criticus

(zucht)

Tenzij je daar regelt dat het mag.

Akte 4: Vrouwendag

Emma

(naar publiek)

Dat duurde nog even, dat werk. De werkgever wilde best meewerken. Maar alles moest goed voorbereid worden, en het was ook fijn als ik zelf wat verder in het proces was. Ik had dus alleen de weekenden. Ik genoot ervan om in het openbaar Emma te zijn.

In die weekenden dan.

Waarom moet "jezelf zijn" voor de buitenwereld altijd in de marges gebeuren? Waarom schrikken ze zo als we dat in de openbaarheid doen? En waarom zijn wij altijd degene die "rekening moeten houden"?

(pauzeert)

En toen kwam Vrouwendag.

Interne Criticus

(tegen Genderdysforie)

Mag ik Emma even alleen spreken? Ik weet intussen dat jij ook je één op één gesprekjes met haar hebt.

(Genderdysforie stap naar achteren, maar blijft op gehoorsafstand)

Lieve Emma. Prima om dat te vieren. Maar laten we dat nu nog even doen als sympathisant, als ally. Het is allemaal nog zo pril. En je hebt mannenprivileges gehad. Dus misschien is vrouwendag niet voor jou.

(Genderdysforie is heel hard NEE! aan het gebaren naar Emma)

Ik bedoel, het is zo dapper wat je doet, daar niet van. Jij hebt ook je strijd gehad natuurlijk.

(pauzeert)

En weet je, misschien is het wel dapperder om man te zijn en jurken te dragen. Misschien ben jij er om de wereld te laten zien dat mannen ook anders kunnen zijn. Je kunt als man ook jurken dragen. In Cosplay. Of als Drag. Dat is tegenwoordig acceptabel. Daar kan ik in mee, onder bepaalde voorwaarden dan.

En heel misschien zelfs gewoon zomaar. Dat zou pas een statement zijn! Als je dat zou doen!

Emma

(kijkt om en ziet nu pas Genderdysforie heel hard NEE schudden tegen Genderdysforie)

Maar weet je, misschien zit er wel wat in. Misschien is het ook gewoon te laat voor mij om nog in transitie te gaan. En misschien kan ik meer betekenen voor vrouwen door verder te gaan als man, mét al mijn vrouwelijke kanten.

(kijkt heen en weer naar Interne Criticusen Genderdysforie, en begint te huilen)

Ik wéét het gewoon niet meer!

Innerlijke Fan

(gaat voor Emma staan en pakt haar handen vast)

Je bént al in transitie. Dat was je al toen je besepte dat je Emma was, en haar aan de wereld wilde laten zien. Transitie is niet alleen dat medische stuk. Het is alles wat je doet om als jezelf de wereld in te stappen. Het is je tweede puberteit. Daarbij hoort dat je je onzeker voelt. Dat hoort bij het ontdekken van jezelf. Gun jezelf alles. Je zekerheid dat je vrouw bent, én je onzekerheid over wat dat dan allemaal inhoudt, of niet.

Emma

(naar publiek)

Elk jaar is er iets in mij
dat vraagt bij vrouwendag
of ik dat ook ook wel vieren mag.
Zijn wie ik ben komt mij niet aangewaaid
Soms voelt het alsof ik het
als Prometheus heb weg gesnaaid.
Het ingeslikte gif in mij
wil het nog steeds niet zien
en eist dat ik het elke dag opnieuw verdien.
Beetje bij beetje spuug ik het uit,
dit trans-misogyn venijn.
En eens zal vrouwendag
ook door mij echt te vieren zijn.

Akte 5: vrouw zijn, en borsten

Emma

(naar publiek)

Ik veranderde mijn naam en geslacht in mijn socials. Ik kwam naar buiten als trans. En mijn omgeving was lief voor me. Ik genoot van het kopen van kleren. Ik had het zo lang met die saaie mannenkleren moeten doen! Ook op mijn werk kleeedde ik me iets vrouwelijker. Ik zocht de grenzen op en ik genoot.

Genderdysforie

(tegen Innerlijke Criticus)

Zie je nou wel? Je was bang voor niks. Onze vriendinnen accepteren haar als Emma. Ze zeggen soms "Meid" als ze haar aanspreken.

Emma

Dat voelt zo goed. Ik hoor erbij.

En weet je wat zo fijn is? Ik kan andere vrouwen complimenten geven zonder dat ze er iets achter zoeken. Dat zit er ook niet, dat zat er bij mij nooit, maar mijn mannelijke uiterlijk maakte het wel verdacht. En dat snapte ik ook, daarom deed ik het nooit. Maar nu kan het! Weet je, het voelt zó fijn om die onderlinge solidariteit te voelen. De vriendelijke lach die ik krijg van vrouwen in winkels. Alsof we elkaar willen zeggen:

"We weten dat we in een potentieel gevaarlijke seksistische wereld leven, but we've got each others back."

Vreemden accepteren me ook als vrouw. Ik word niet uitgelachen. Ik krijg zelfs complimenten. Ze zeggen "mevrouw" en "zij".

Interne Criticus

Je vriendinnen zijn gewoon heel accepterend. En die vreemden zijn gewoon beleefd.

Ondanks alle anti-trans retoriek overal, wordt het inmiddels als beleefd gezien om je als vrouw aan te spreken als je de juiste signalen afgeeft. Maar dat wil niet zeggen dat ze je als vrouw zien!

En die complimenten, die krijg je vooral in de kledingwinkels waar jij je kleren koopt. Die zien je gewoon als goede klant.

Genderdysforie

Wie heeft jou zo zeer gedaan dat je zo akelig reageert?

Interne Criticus

(lijkt even in te storten, maar maakt zich dan klaar om heel hard terug te slaan.

Emma ziet dit en grijpt in. Of is ze zelf ook bang voor het antwoord op de vraag, en grijpt ze daarom in?)

Jij...

Emma

Geen ruzie maken!

(tegen Innerlijke Criticus)

Kun je wat liever zijn tegen Genderdysforie?

Interne Criticus

Dat wil ik best maar dat kan ik me niet permitteren. Als je haar een vinger geeft, neemt ze de hele hand. Ik ben de enige die haar een beetje in toom houdt. Let maar eens op. Nu het zo goed gaat wil ze meer. Wedden?

Genderdysforie

(neemt Emma mee naar de laptop, en laat haar iets zien)

Klopt! Kijk Emma, dit hebben we nodig. Die jurken zijn mooi, maar ze hebben wat meer vulling nodig in de boezem. Deze heb ik gevonden. Op een site met allemaal dingen voor trans mensen.

Interne Criticus

(kijkt over de schouders de twee ook mee op het scherm)

Dat zijn nep borsten!!!

Genderdysforie

Ja! Kipfilets, worden ze genoemd. Leuk hè?

(typt iets in)

Zo, alles staat klaar. Naar afrekenen.

Interne Criticus

(gooit scherm dicht)

Geen sprake van! Is dat wat voor jou trans zijn is? Een beetje kwijlen op borsten. Reduceer je het vrouw-zijn tot borsten? Je feministische moeder zou zich in het graf omdraaien! Bah, wat stel je me teleur!

Emma

(loopt weg van de laptop)

Je hebt gelijk. Ik heb die borsten niet nodig.

Vrouw zijn is meer dan dat. Ik ben ook vrouw zonder.

Genderdysforie

Maar de jurken staan je gewoon beter.

(tegen Innerlijke Criticus)

Jij zei zelf dat mensen afgaan op signalen die je ze geeft. Borsten maken het gewoon ook makkelijker voor Emma om zich als vrouw te presenteren.

(Doet de laptop weer open).

O, gelukkig. Alles is nog ingevuld, ze staan nog in het winkelmandje.

Emma

(gaat weer achter de laptop zitten)

Het is toch gewoon onschuldig. Er zijn ook vrouwen die een borstvergroting laten doen.

Interne Criticus

(pakt muis om de site te sluiten en doet laptop weer dicht)

En die vrouwen worden beïnvloed door een wereld die gedomineerd wordt door mannen en die grote borsten pushen als schoonheidsideaal.

Emma

(staat weer op)

Pff! Misschien is het niet zo onschuldig, inderdaad.

Genderdysforie

(pakt Emma beet. Neemt haar weer mee naar laptop)

Verdikkie. Alle tabbladen gesloten. Hoe heet die site nou weer?

Ja! Ik heb hem. En de winkelwagen staat nog vol, en je adres en alles staat er ook nog.

Hoppa!

(drukt op verzenden)

(tegen Innerlijke Criticus)

Wie is hier nu degene die vrouwen niet serieus neemt? Ja, we leven in een wereld waarin mannen een ideaal vrouwbeeld willen bepalen. Maar vrouwen zijn geen willoze slachtoffers, en wat ze met hun lijf doen, doen ze voor zichzelf!

Interne Criticus

Haha! En dat geloof jij?

(Emma kijkt vragend naar Innerlijke Fan)

Innerlijke Fan

Hoi lieverd. Welkom in de wereld van vrouwen. We doen het nooit goed. Iedereen bemoeit zich met hoe we er uit zien. Er is amper aan te ontkomen.

Maar voel je als trans vrouw alsjeblieft niet verplicht om op feministisch gebied roomser dan de paus te zijn. Al is die uitdrukking in deze context wel erg vreemd, je snapt wat ik bedoel.

Als je grotere borsten mooi vindt, ga je gewoon voor grotere borsten. Probeer het maar. Als het niet fijn voelt draag je ze gewoon niet.

Akte 6: De dans met alle

Emma

(naar publiek)

Ik bestelde ze, en ik droeg ze. Het was gewoon mooier. Ik had ook gelijk! Sommige jurken staan gewoon beter met grotere borsten.

En ik wilde meer.

Het duurde nog minstens een half jaar voor mijn eerste gesprek met de psycholoog van de transgender poli. En dan nog minstens een half jaar lang gesprekken voordat ik groen licht zou krijgen.

Genderdysforie

Daar gaan we dus niet op wachten!

(het komende stuk is ook weer steeds een strijd tussen Genderdysforie en Criticus, maar nu meer slapstick achtig. Genderdysforie sleept Emma letterlijk mee van het een naar het ander en Interne Criticus holt er achteraan om ze tegen te houden, maar kan hun voortgang steeds niet voorkomen. er wordt letterlijk aan Emma getrokken)

Genderdysforie

Kom lieve Emma, we mogen mooi zijn.
mooi zijn is een manier om jezelf te vieren.
Mannen zouden dat ook meer moeten doen
Kom, we gaan nagels doen.

Emma

Oooh wat zijn ze mooi!

Genderdysforie

We gaan door.
Nu stemtherapie!

Interne Criticus

Néé. Niet je stem. Je gaat toch niet zo'n lelijke falsetto stem opzetten??

Genderdysforie

(tegen Innerlijke Criticus)

Luister nou gewoon even. Luister naar de tips die ze krijgt. Hoor nou eens hoe natuurlijk het klinkt. Dit is mooi!

Innerlijke Criticus

Ja mooi, is het nu klaar?

Genderdysforie

Kom we gaan door!

Daar waar je je nagels deed, kun je ook je wenkbrauwen laten doen.

Innerlijke Criticus

Dat heb je toch niet -(nodig?!)

Genderdysforie

O wacht! Dit moet ook, Het is niet leuk. Het doet zeer. En het duurt eeuwen voor je resultaat ziet, maar juist daarom moeten we nu beginnen. Baard laseren en elektrisch epilieren.

Criticus

Wacht!

Genderdysforie

En ook nog even dit regelen!

Je naam en geslacht veranderen in het geboorteregister.

(tegen Innerlijke Criticus die fysiek in grijpt)

Rustig maar. Dat moet nog steeds met goedkeuring van een psycholoog.

(zet Emma voor een spiegel)

Dat kost tijd en geld, en Emma moet zich even vernederen. Ze moet laten zien dat ik echt ben. Dat ze niet gek is. Dat heeft ze er wel voor over, want dan heeft ze ook iets om naar jou te zwaaien als je weer eens lastig doet.

Emma

(is er helemaal stil van

staart heel lang naar zichzelf terwijl Genderdysforie de spiegel vast blijft houden)

Ik ben mooi! Ik zie een vrouw! Die zag ik al op afstand, maar nu zie ik in mijn gezicht een vrouw.

(loopt naar Innerlijke Fan en neemt haar mee om samen te kijken)

Kijk nou!!

(stil spel

tijd voor dit moment

tijd om te zien hoe ontroerd Emma en Innerlijke Fan zijn

Emma huilt van vreugde)

Ik zie een vrouw!

(Dan haalt Emma ook Interne Criticus erbij om te kijken)

Kijk dan! Kijk nou, ik zie een vrouw!

(stop langzaam met huilen, droogt haar tranen

naar publiek)

Dat is nieuw voor me, zo makkelijk huilen. Dat komt door de hormonen. Oh, dat was ik vergeten te vertellen. Ik had intussen ook hormonen. Er zijn overal wegen voor, en deze was heel keurig onder begeleiding van een arts. Ik moest er wel voor naar België.

En weet je, het ging me niet eens om de borsten, die zijn trouwens nog steeds klein. Deze hormonen passen bij me. Ik huil sneller. Ik voel me rustiger, zachter. Ik ben meer in contact met mijn gevoel.

Eigenlijk vloog de tijd voorbij. En de gesprekken met de psychiater gingen heel soepel. Ik denk omdat ik al zoveel had wat ik wilde. Er stond niet zo heel veel meer op het spel. Ja, de operatie, waarvan ik intussen wist dat ik die wilde. Maar er was al zó veel winst!

Akte 7: de operatie, seks

Interne Criticus

Mag ik met je praten over die operatie?

Emma

Ja, maar dan wil ik dat je ook luistert naar mijn Genderdysforie.

(Emma haalt Genderdysforie erbij)

En misschien is het handig dat mijn Innerlijke Fan er ook bij is.

(Emma wenkt Innerlijke Fan)

Innerlijke Fan

Dat is niet nodig. Je bent nu zo sterk. Ik voel het. Er komt vast wel weer een moment waarop je me nodig hebt, maar dat is niet nu.

(Emma, Interne Criticus en Genderdysforie pakken alle drie een stoel)

Genderdysforie

Heb je nu door dat het echt is, dat ik echt ben? We hebben inmiddels dus drie verklaringen van psychologen.

Interne Criticus

Daar ben ik niet heel erg van onder de indruk. Emma is samen met jou heel erg overtuigend. Ze kan het goed brengen. Is het goed als ik voor 75% met jullie mee ga?

En dat is ook precies waar ik het over wil hebben. Moet die operatie echt? Zelfs als ik voor 100% mee zou gaan in het vrouw zijn: die operatie maakt ons toch niet tot vrouw?

Emma

Daar zijn we het mee eens. Die operatie is niet wat me vrouw maakt. Dat ben ik al, ook zonder operatie.

Interne Criticus

Dus het hoeft niet?

Genderdysforie

(snel)

Dat hebben we niet gezegd. Het maakt ons geen vrouw, maar het voelt gewoon beter.

Emma

Ik wist het vanaf het moment dat ik die tuck ging dragen. Dat voelde verrassend goed. Die penis strak weggestopt. Dat voelde goed. Kom op, dat moet jij ook gevoeld hebben.

Interne Criticus

Nee, ik heb het niet gevoeld. Mijn hele essentie is dat we niet te veel voelen. Ik wil het leven zo rimpelloos mogelijk maken. En die operatie gaat behoorlijk wat golven geven en daar zit ik niet op te wachten.

Emma

Wie heeft ons zo'n pijn gedaan? Hoe ben je zo gekomen? Ik had een prima jeugd met liefdevolle ouders. Waar komt al die angst vandaan?

Interne Criticus

Ik wil het gewoon zeker weten. Is dit echt wat je nodig hebt?

Emma en Genderdysforie

(in koor)

Ja

Emma

Ja, dit is wat ik nodig heb! Je weet best dat die penis me al veel langer dwars zit, al wil je dat nooit erkennen.

Het heeft ons hele seksleven verknald.

(naar publiek)

Mijn allereerste seks was een ramp.

Interne Criticus

(houdt Emma tegen)

Nee, dat verhaal ga je niet vertellen. Heb je nou helemaal geen schaamte meer?

Emma

(maakt zich los en vertelt door aan het publiek)

Ik had een hele lieve moeder. Ze was een beetje feministisch. Niet te veel, want ze wilde graag iedereen te vriend houden, maar toch, voor haar leeftijd heel vooruitstrevend. Modern genoeg om me iets te vertellen over seks met vrouwen. Ouderwets genoeg om er vanuit te gaan dat ik hetero was. En man. Maar dat laatste kan ik haar niet kwalijk nemen, dat dacht ik zelf ook. Ze ging er dus vanuit dat mijn eerste seks met een vrouw zou zijn. Grappig genoeg zou me dat juist lesbisch maken.

Ze zei: "Wil je lief doen voor vrouwen in bed? Mannen komen snel klaar. Vrouwen hebben meer aandacht nodig. Zorg dat het voor haar ook fijn is."

Dat was zó mooi van haar! Maar het zette mij compleet klem. Ik ben net als mijn moeder een pleaser. Wil het graag goed doen.

Mijn eerste seks was een vreselijke ervaring. Ik haatte mijn penis. Opdringerig ding, dat stijf wordt op momenten dat ik dat helemaal niet wilde. Eerlijk gezegd waren dat alle momenten. Ik wilde het liefst zo weinig mogelijk van dat ding merken.

En dat gaat niet zo goed bij seks, natuurlijk. Dus bij mijn eerste vriendin stelde ik dat moment steeds uit. Vrijen vond ik fijn, maar seks. Nee.

Maar het moest er natuurlijk een keer van komen. En ik moest het goed doen. Veel aandacht voor haar en niet te snel klaarkomen.

Ik wist niks van vagina's. Had er nooit een van dichtbij gezien. En natuurlijk kon ik de ingang niet vinden, ze moest me helpen. En natuurlijk kwam ik te snel klaar.

(Tegen Interne Criticus)

Het was niks omdat ik zenuwachtig was, en omdat we zo stom waren om niet met elkaar te praten over wat we fijn vonden. Maar het was OOK niks omdat ik een penis had, en helemaal niks met die opdringerige penis te maken wil hebben! Ik wil helemaal niet bij een ander naar binnen. Ik wil dat een ander bij mij naar binnen gaat. Ik weet niet hoe ik dat weet, maar ik weet dat nu wel heel zeker. Ik wil een vagina!

(naar publiek)

Ik moest nog ruim een jaar wachten. Op de dag voor mijn operatie kwam de eerste lockdown.

Genderdysforie

Dat was zó kut! Nee, wacht ik bedoel het was juist niet kut. Het was klote! Ik had een hele slechte tijd.

Emma

Gelukkig ging het drie maanden later toch nog door. En wat was ik blij. Nee, het maakte me geen vrouw, maar op een of andere manier maakte het me toch compleet. Het is onmogelijk om uit te leggen hoe ik me voelde. Het is niet te snappen, ik snap het zelf ook niet.

Genderdysforie

Ik snap het wel!

Emma

Toen alle wonden genezen waren was het perfect! Ik had een vagina en een clitoris die werkte.

Ik moest het open houden met een dilator. Dat is een unplugged vibrator zeg maar. Heel saai. Maar toen de wonden genezen waren, kocht ik er eentje met batterijen. Weet je dat die standjes hebben?

De eerste gaat gewoon pzzzzzzz, en dan de volgende pzzz pzzz pzzz pzzz, en dan pz pz pz, en dan een die gaat omlaag, omhoog, omlaag omhoog, zeg maar als een sinus of een cosinus.

(doet geluid na)

En dan een die langzaam omhoog gaat en dan stopt en weer langzaam omhoog gaat, zeg maar een tanges. En de laatste stand is random, kort en lang wisselen elkaar af. Ik dacht even, ik ga morse leren om te weten welke dirty words mijn vibrator tegen mijn vagina trilt. En toen kreeg ik van vriendinnen een satisfier, en dat was helemaal geweldig.

Ik kon klaarkomen. En weet je, ik vind het orgasme nu zoveel mooier dan met mijn penis.

Deze bouwt langzamer op en blijft langer.

Het is perfect.

Genderdysforie

Bijna perfect.

Emma

(verbaast)

Wat bedoel je?

Genderdysforie

Nou, precies toen wij zo genoten van onze clitoris, stonden overal op de socials de foto's van de complete vrouwelijke clitoris, van binnen. Dat die veel groter en mooier was dan dat kleine knopje. Dat het een kunstwerk was. En daar zaten we, met alleen dat kleine knopje.

Emma

Oja. Dat is waar ook. Maar weet je, je kunt niet alles hebben.

(tegen Interne Criticus)

Zie je! Ik kan het wel! Tevreden zijn met wat er is, ook al is dat niet helemaal perfect?

Akte 8: Je moet je omgeving mee nemen

Interne Criticus

Ja. Ik zie het. Ik kan nu wel meegaan met je transitie. Ik heb ook gewoon tijd nodig!

(tegen Genderdysforie)

Je gaat ook zo hard!

(tegen Emma)

Je moet mensen meenemen! Anderen kunnen je niet volgen! Die hebben tijd nodig om te wennen. Je moet niet te ver vooruit lopen, anders raak je ze kwijt!

Genderdysforie

(boos)

Welja! Leg de verantwoordelijkheid over de last die anderen ervan hebben maar bij ons! Dat kan er ook nog wel bij! Weet je dat dat precies het probleem is? Dat wij ons altijd moeten aanpassen aan een wereld die niet voor ons ingericht is! Daar ben ik nu wel klaar mee!

(Genderdysforie en Interne Criticus worden vanaf hier steeds meer fysiek fel naar elkaar)

Interne Criticus

Zo IS die wereld nu eenmaal! Daar moeten we mee dealen! En als je zo doet vervreemd je iedereen van je, en dan staan we alleen!

Genderdysforie

Dan passen ZIJ zich maar een keer aan.

Waarom moet Emma de verantwoordelijkheid voor honderd procent dragen? Ze heeft ook al haar transitie. Dat kost energie. Ze heeft trauma van het niet gezien zijn. Zelfs 50-50 zou geen eerlijke verdeling zijn. Het is tijd dat die omgeving eens wat extra verantwoordelijkheid neemt, over wat ze aangedaan heeft. Ook al zal dat niet bewust gebeurd zijn, er is wél schade.

Wat jij nu zegt is bijna hetzelfde als zeggen dat een vrouw er om vraagt verkracht te worden als ze leuke kleren aantrekt.

Interne Criticus

Maar daar hebben ze tijd voor nodig!

Genderdysforie

Die hebben ze al lang gehad. Ze WILLEN gewoon niet mee bewegen.

Interne Criticus

Die hebben ze niet gehad. Jouw transitie kwam out of the blue!

Genderdysforie

Voor mij niet!

Interne Criticus

Voor hen wel, want je hebt er nooit eerder iets over verteld!

Genderdysforie

En wiens schuld is dat?!

(Emma staat bij dit gevecht te kijken. Ze wordt heen en weer geslingerd en weet niet meer wat ze moet, wie ze moet geloven.)

Emma

Wat moet ik nu?

Ik weet het niet meer...

Help!

(Innerlijke Fan komt troostend naar Emma toe pakt haar beet)

Innerlijke Fan

Het is lastig voor de mensen om je heen, en het is lief dat je daar mee bezig bent. Maar is het wel jouw verantwoordelijkheid? Jij hebt genoeg aan jezelf. Je moet dealen met een wereld die nog niet klaar is voor jou, niet echt, niet helemaal.

Je mag van de dierbaren om je heen vragen om je daarin te steunen. Laten zij hun last met jouw transitie zelf maar dragen. Als het goed is hebben zij weer mensen om zich heen die ze daar mee kunnen helpen.

(Emma aarzelt)

Dat vind je moeilijk he? Want om dat van de mensen om je heen te vragen moet je geloven dat je het waard bent dat ze die moeite voor je doen.

Daar heb je eigenliefde voor nodig. Die groeit, maar die is nog wankel, en ik kan wel zeggen dat je geweldig bent, en je gelooft me ook, maar er is ook die andere stem in jou. Die heeft het beste met je voor, maar die is vergiftigd door angst.

Het is tijd om dat aan te gaan. Je bent er nu klaar voor. Ik ben bij je.

(Emma loopt steeds zekerder naar Interne Criticus)

Emma

Ik heb je steun nodig. Je zei net dat je mee kon gaan in mijn transitie. Ik wil je aan mijn kant. Wil je achter me gaan staan?

Interne Criticus

Ik zie hoe blij je bent. Ik ga voor 90% met je mee.

(Emma haalt opgelucht adem, maar dan gaat Interne Criticus verder)

Maar er is nog één klein dingetje. Iets wat me steeds bezig houdt. Sorry dat ik het plezier bederf, maar ik moet het weten.

Mag ik je wat vragen? Ik wil je er niet mee bekritisieren, maar ik moet gewoon wat dingen zeker weten.

Emma

Nou vooruit

Akte 9: De oosprong van Interne Criticus

Interne Criticus

Het gaat over je oude naam. Daar mogen we het toch over hebben? Dat is toch geen verboden naam voor je? Geen Deadname?

Emma

Nee. Voor mij niet. Mijn ouders waren al dood toen ik in transitie ging. Ik wilde iets dat zij me gegeven hebben meenemen.

Interne Criticus

Ja. Dat vond ik mooi van je. Dat die nu als tweede naam in het bevolkingsregister staat.

Emma

(fel)

Maar hij is niet om te gebruiken!

Interne Criticus

Rustig maar, dat ben ik niet van plan. Ik had al beloofd je Emma te noemen. Maar die naam, die is van je oudste broer die je nooit gekend hebt omdat die maar een paar maanden heeft geleefd.

Emma

Waar wil je heen?

Interne Criticus

Ken je het begrip Elvis kinderen?

Emma

Ja. Jij liet me dat artikel aanklikken. Ik heb zelfs het interview beluisterd met de man die daar een boek over schrijft. De naam Elvis is omgehusseld "Lives". Zijn tweelingbroer is bij de geboorte overleden en nu moet hij twee levens leven. Die naam geeft hem die opdracht. Maar ik weet niet wat ik met dat systemisch gedoe moet.

Interne Criticus

Het is te makkelijk om systemisch werk af te doen als iets voor wappies. Er zit misschien wel wat in. Je droeg de naam van een oudere broer die er niet meer is. Dat moet toch invloed hebben op je leven? Je ouders moeten aan die broer gedacht hebben als ze jou zagen, als ze je naam noemen.

Emma

Ja, en dan?

Interne Criticus

Kan het zijn dat je transitie een poging is om los te komen van de verwachtingen die je onbewust voelt ten aanzien van je oudere broer? Moest je daarom je geslacht en je naam veranderen, om daar los van te komen?

Genderdysforie

Hé! Je neemt mij dus helemaal niet serieus!

Interne Criticus

(tegen Genderdysforie)

Het is maar een vraag! Misschien besta je. Misschien ben je de vermomming van wat systemisch dieper zit.

Emma

Ho stop! Ik weet wat je doet! Nu eindelijk weet ik wat je doet!

Interne Criticus

Hoezo? Ik beloof je: ik heb hier geen dubbele bedoeling mee!

Emma

Ik geloof je. Jij beseft zelf niet wat je doet. Maar ik zie het nu wel. Oh wat stom. Ik had het eerder moeten zien! Helemaal in het begin al. Toen je zei dat mijn trans zijn maar een speeltje van me was. Om andere dingen te vermijden. Dat was letterlijk de tekst die ik vorige week hoorde toen ik iemand uit mijn verleden sprak. Ze heeft vroeger veel voor me betekend en ik wilde het contact weer opzoeken, om haar te vertellen over mijn transitie. Ik heb daar al die tijd mee gewacht omdat ik het niet aandurfde. En ik wist door haar reactie ook meteen waarom ik dat steeds maar uitgesteld had.

“Ik heb helemaal geen behoefte om over jouw transitie te praten,” schreef ze “dat trans zijn is gewoon jouw zoveelste spel om van de werkelijkheid te vluchten.”

Hetzelfde argument! Jij bent geen criticus, jij bent de echokamer van alle afbrekende stemmen die ik ooit hoorde van anderen.

En nu ook weer! Jouw vraag komt voort uit een dolgedraaide systemisch therapeut die een heel anti-trans circus heeft opgetuigd!

Interne Criticus

Ok. Misschien komt het daar vandaan? Maar we moeten toch het zekere van het onzekere nemen. Die vrouw kan dan dol gedraaid zijn, maar er zit misschien iets van waarheid in? Dit moeten we toch uitzoeken? Of durf je de confrontatie niet aan? Want dat zou juist betekenen dat er iets in zit.

(Genderdysforie zit intussen te stomen van woede en wil Interne Criticuste lijf gaan Emma houdt haar tegen)

Emma

(tegen Genderdysforie)

Laat mij maar.

(tegen Innerlijke Criticus)

Oh wat ben jij geniepig! Je doet me denken aan al die Amerikaanse rechtbankfilms. De verdediging hoeft de onschuld niet te bewijzen. Ze hoeven alleen maar "reasonable doubt" aan te tonen. Ze hoeven alleen de jury aan het twijfelen te brengen. En jij gebruikt dezelfde tactiek als aanvaller. En ik snap het. Het is angst. Angst dat iemand me ooit een keer in de rug steekt. Lieverd. Ik wil stoppen met bang zijn. Je mag kritiek op me hebben, maar ik wil dat je me nooit meer vanuit angst iets influistert. Want dan luister ik niet meer naar je.

Interne Criticus

Jij wil deze vraag zomaar negeren? Hoe weet je zeker dat dat geen vlucht is?

Emma

Omdat het geen echte vraag is. Het zijn nooit echte vragen. Ze worden vanuit valse bedoelingen gesteld. Het is geen interesse, het is geen terechte zorg. Het is angst. Misschien zelfs uit politiek of financieel belang, maar ook dan is uiteindelijk de onderliggende reden angst.

Is het niet ironisch dat ze mij, ons trans mensen, vragen om kwetsbaar met de billen bloot te gaan, en dat ze zelf veilig buiten schot blijven? Niet ik loop weg als ik weiger de vraag te beantwoorden. Zij lopen weg door hem te stellen. Ze zijn doodsbang. Trans mensen morrelen aan oude vaste zekerheden. Ons bestaan dwingt mensen om zich opnieuw te verhouden tot gender. Om zichzelf te bevragen. Ze kunnen niet meer terugvallen op doodoeners en oude zekerheden. Om dat te voorkomen vallen ze ons aan. Ze willen dat het gesprek over ons gaat, dan zijn zij veilig. En ze winnen altijd. Want zij kunnen met abstracte theoretische argumenten komen. En wij hebben alleen ons gevoel.

(bij de laatste zin klopt Emma Genderdysforie op de rug)

Interne Criticus

Maar wat nu als dat gevoel niet klopt? Er zijn bloedmooie vrouwen die ervan overtuigd zijn dat ze lelijk zijn. Er zijn mensen die ervan overtuigd zijn dat een van hun ledematen geamputeerd zou moeten zijn, anders zijn ze niet zichzelf.

Emma

Dat mag allemaal zo zijn. Maar ik weiger het gesprek daarover in hun arena te voeren. En jou onrust en vragen komen nu uit dat kamp. Laat het los. Zie je niet dat ik gelukkig ben als vrouw? Zie je niet dat ik sterker in mijn schoenen sta? Is dat alles niet genoeg voor je? Mijn Genderdysforie is alleen nog maar dysforisch als jij de boel opstookt met je onzekerheid.

(tegen Genderdysforie)

Lieverd, je hebt me geleid tot hier. Ik zou voor jou ook een transitie voorstellen. Wees voortaan mijn Gendereuforia.

(tegen iedereen)

En als ik dat gesprek in veiligheid zou kunnen voeren, met mensen die oprecht vanuit liefde geïnteresseerd zijn, dan zou ik het er over kunnen hebben dat ik in een andere samenleving me geen vrouw had genoemd maar een naam die daar voor trans mensen gebruikt zou worden, een naam die respect inhoudt. En dat er in onze maatschappij nog heel veel moet veranderen opdat mensen kunnen zijn wie ze zijn. En dan zouden we concluderen dat voor nu het goed is om mij vrouw te noemen. Want dat is het etiket dat mij me past. Er is niks mis met etiketten, zolang anderen ze je niet aandragen. Dus ik weiger het etiket man. Dat hoort

niet bij mij, het etiket vrouw wel. Misschien doen we het ooit zonder. Maar daar zijn we nu nog niet.

Dat is een gesprek voor achter gesloten deuren. Want er zullen mensen willen afluisteren en er flarden van gebruiken voor eigen doeleinden. Ze hebben niet door dat ze zichzelf daarmee diskwalificeren om überhaupt iets te kunnen zeggen over dit onderwerp.

Innerlijke Fan:

(Tegen Innerlijke Criticus)

En als je echt nieuwsgierig bent hoe dat zit met onze overleden broer...

(Loopt naar Emma en slaat haar armen om haar heen)

Het verdriet van zijn dood zit in je. Ik voel het. Je neemt het mee. En je voelt ook de zorgen van je moeder over jullie. Dat heeft misschien gemaakt dat je hem

(wijst op Interne Criticis)

te veel macht hebt gegeven. Maar je hebt ook de kracht van je moeder om door het verdriet heen te leven en lief te hebben. Het maakt jullie zacht, en dat is waar mijn stem vandaan komt. Ik was er altijd al.

Toen je klein was, was ik de stem van je knuffel.

Genderdysforie

En het is heel lief dat je me Gendereuforie wil noemen. Maar ik heb recht op mijn verdriet. Ik zal jonge trans meisjes zien spelen en me afvragen hoe ik geweest zou zijn als ik het eerder had geweten. Ik zal jonge vrouwen zien en me hetzelfde afvragen. Ik zal vrouwen horen praten over zwangerschap en ik zal nooit weten hoe het is om een kind te dragen. Ik zal af en toe rouwen om wat nooit heeft mogen zijn. Ik ben bij je, met de vreugde en het verdriet, en zelfs de angst. Ze komen uiteindelijk allemaal voort uit liefde, en zijn (een ge)heel.

(Innerlijke Criticus en Emma zitten nu dicht bij elkaar.)

Interne Criticus

Je wilde weten wie me, wie ons, wie jou, zo'n pijn had gedaan.

Dat is niet een persoon. Je bent in een liefdevol gezin opgegroeid. Als je zou zoeken naar één moment om met EMDR te werken, je weet wel dat met die lichtflitsen? Dat gaat niet lukken.

Het was iedereen die je te soft vond. Iedereen die je niet mannelijk genoeg vond. Iedereen die over je heen liep. Veel kleine trauma's maken ook een groot trauma. Je hebt deuken. Je hebt je copingmechanismen, en ik ben daar maar een van. Er is nog perfectionisme,

(wijst eerst links dan rechts in de coulisen)

dwanggedachten. Ik sprak tot nu toe namens hen, maar je moet ze ook zelf gaan spreken.

Het is niet klaar met je transitie lieverd. Je hebt je...

(aarzelt en verbetert zichzelf)

IK heb je een heel leven verstopt. Dat laat sporen na. Maar weet, ik ben jou. Ik ben je onvermogen om met de wereld om te gaan, en dat ligt ook voor een groot deel aan de wereld. Die wereld is niet fijn. En ik wil die niet meer in mijn eentje bevechten. Je bent sterk. Je hebt me misschien niet meer nodig.

Maar ik heb jou wel nodig.

Emma

(naar publiek)

Ik raak hem nooit meer kwijt
mijn bange stem, die me wijst op hoe het hoort.
Hij loodste me gevaren door,
maar wil nu niet meer van boord.
Uit boosheid, dacht ik eerst.
Ik heb hem niet meer nodig.
Hij is nu gepikeerd
en voelt zich overbodig.
Maar toen ik met hem praatte
bleek dat niet de pijn.
Hij was gewoon een beetje bang
om alleen te zijn.
Nu mag hij voor altijd
bij me blijven schuilen.
En steeds als ik hem troost
moet ik zelf een beetje huilen.

(Emma troost Interne Criticus en wenkt de anderen er ook bij. Er vormt zich een group hug die rijmt met de group hug aan het eind van akte 2)